

otrokom prijatelj, učitelj in voditelj.
(Priloga Vrta.)

Štev. 2.

Ljubljana, dné 1. februarija 1897.

V. tečaj.

Še ti tako!

2. Četrta zapoved!

Norda se vam bo čudno zdelo, mali čitatelji, da kar précej preskočim k četrti zapovedi; bržkone ste poprej pričakovali še kaj družega.

Kaj menite, zakaj sem storil to? Zakaj neki začnem skoro kar v sredi, takoj pri četrti zapovedi? Prvič zato, ker nisem nikomur odgovoren, kje naj začnem; zakaj nikomur nisem obljubil, kaj bom pisal v 2. številki »Angeljčka«. Drugič govorim zato najprej o četrti zapovedi, ker se mi zdi za mladino najimenitnejša; tukaj je tako rekoč bojišče otroškega življenja, kjer si dobri sinčki in hčerke priborijo najlepše vence detinske slave; tukaj je prelepo polje, kjer si lahko prav zgodaj pride-lujejo obilnih zaslug za nebesa. Glejte, otroci nimate skoro nobene druge dolžnosti na svetu, kakor spolno-vati četrto zapoved. Stariši in učitelji morajo mesto vas misliti, kaj je prav in kaj je napak; stariši in učitelji morajo skrbeti za to, da vam kažejo pravo pot, vam otrokom pa je le naloga, da izpolnujete vse, kakor

vam velijo dobri stariši in vzgojitelji. Pa kako dobro vam je pri stariših, — prav kakor ptičkom pod nebom, o katerih pravi Jezus, da ne sejejo in ne žanjejo ter ne spravljajo v žitnice, pa se jim vendar le tako dobro godi. Tudi vam ni treba skrbeti, češ, kaj boste jedli ali s čim se oblačili. Ljubi stariši vam preskrbijo vsega; samo hvaležni jim morate biti in srčno jih ljubiti — pa je vse poplačano!

Tretjič je pa še neka druga — čisto osebna reč, ki me priganja govoriti in pisati o četrti zapovedi. Glejte, pisatelj teh vrstic je sirota, ki že mnogo let nima očeta ne matere. Pa mu pride večkrat na misel: Oj, ko bi le še jedenkrat prišli moj oče, moja mati z onega sveta, kako bi jih pozdravil s prisrčnim veseljem, kako bi jim hotel postreči in spolniti vsako željo! . . . Ker je pa meni nemogoče, zato pa vam, predragi otroci, ki imate še ljube stariše, prigovarjam tem bolj vživo: Poslušajte jih, ljubite jih, spoštujte jih, delajte jim veselje, dokler jih imate . . .

Vsi dobri otroci so imeli in imajo četrto zapoved posebno v čislih.

O s v. R o z i L i m a n s k i, prvi svetnici v Ameriki, ste gotovo že kaj slišali; če še ne, boste pa pozneje. Sedaj vam omenim le njeno vnemo, s katero je spolnovala četrto zapoved. Njeni stariši niso bili bogati in jim je bilo jako težavno preskrbovati obilno družino. Tudi Roziki je bilo hudo, ko je videla, da so stariši v tolikih skrbéh. Otročja ljubezen ji ne dá pokoja; čeravno še tako slabotna, si vendar na vso moč prizadeva, da bi jim s svojim delom olajšala trpko pomanjkanje. Večkrat dela do polnoči, da bi ne bilo treba starišem in družinici stradati. — Na vrtu si obdela nekoliko gredic, obseje in obsadi z lepimi cvetlicami, katere povija v krasne šopke, da jih dekla nosi na trg prodajat. Kar se izkupi zanje, veselo donaša materi. Neki duhoven jo vprašajo, kaj more pač starišem koristiti s tem cvetličjem, s tako uborno kupčijo. Pa nasmehlja se in pravi: »Korist je v resnici majhna, toda Zveličar zna dobiček pomnožiti.« Če so pa stariši kaj oboleli, je vse drugo popustila ter noč in dan čula pri

postelji, da bi jim mogla precej postreči, karkoli bi poželeli.

Čudovito natančna je bila njena pokorščina. Brez materinega dovoljenja niti piti ni hotela, in če mati kdaj ni dovolila, je več dnij žejo trpelo ubogo dete. Vselej je mater poprosila za dovoljenje, predno je vzela iz skrinje to, kar je potrebovala za delo. Mati jo nekoč vpraša, zakaj neki prosi vedno dovoljenja, saj ni skrinja zaklenjena. Roza odgovori: »Delo moje ne donša veliko, pa bi rada mali dobiček pomnožila z zasluženjem pokorščine.«

V dokaz, kako je bila tankovestna v pokorščini, naj omenim le še to-le: Roza se je bila naučila lepe cvetlice všivati. Mati ji nekoč nalašč zapové, naj bi jih naredila narobe. Deklica takoj uboga brez pomisleka. Ko so pa bile svilnate cvetlice izgotovljene, kaže mati navidezno hudo nevoljo in jame kregati Rozo: »To so mi lepe cvetlice, to! Kaj pa si delala? Zdi se mi, da si spala pri delu!« Dobro dete prav pohlevno odgovori: »Meni se je tudi zdelo, da tako ne bode prav, kakor ste mi bili ukazali, pa naredila sem po vaši volji. Če hočete, bom razdrla vezenje, in če vam je všeč, začela bom zopet od kraja.«

Ob času francoske vstaje, ko so tisoče nedolžnih pozaprli in pomorili, vjeli so tudi nekega kupca v Lijonu in ga odpeljali v Pariz. Njegova hči je srčno prosila, naj bi se smela tudi z očetom peljati; a ker ji nikakor niso hoteli dovoliti, tekla je peš poleg voza vso dolgo pot. Za trenutek ga ni zapustila, le opoldne, da je dragemu očetu preskrbela kosilce, ali zvečer, da mu je izprosila kaj odeje. Ko je bil oče v Parizu zaprt, ni mirovala in je toliko in tolikrat prosila in nadlegovala sodnike, da je slednjič ljubemu očetu izprosila prostost. Vsa radostna spremlja sedaj rešenega očeta nazaj v Lijon. Toda vsled prehudega truda in navora zboli že med potom in potem kmalu umrje. Ali se mar ne prikupi vsakemu tak otrok, ki dá življenje za svojega očeta?

Zgodbo o vrlem mladeniču V u k a s o v i č u ste že gotovo slišali, zato vam rajše povem slično dogodbo o nekem pruskem generalu. Ta general (Ziethen) je bil v svoji mladosti strežnik na dvoru pruskega kralja

Friderika I. Da bi mogel podpirati svojo mater, ki je bila uboga vdova, prevzame večkrat za denar mesto svojih tovarišev nočno čuvanje v kraljevi predsobi. Neko noč ni mogel kralj spati in je večkrat pozvončkal služniku, da bi mu prišel kaj brat. Toda zastonj je vse klicanje. Kralj vstane in gre sam v strežnikovo sobo. Tu zagleda našega mladeniča, ki je pri mizi spal nad pričetim pismom. Kralj se tiho približa in bere: »Pre-draga, preljuba mati! Nocoj je že tretja noč, da za denar stražim pri kralju. Skoro ne morem več zmagovati. Ali veseli me, da sem zopet zaslužil za Vas deset tolarjev, katere Vam tukaj pošljem . . .« Kralj je zelo ginjen in pusti mladeniča še dalje spati, gre v svojo sobo in prinese dva zavitka cekinov ter mu dene v vsak žep jednega in gre zopet v posteljo. Ko se mladenič zbudi in najde denar v žepih, se mu takoj dozdeva, da mu ga je kralj vtaknil v žepe. Kakor je bil tudi vesel tega daru, ker bode mogel zopet zdatno podpirati svojo ljubo mater, vendar se je zelo prestrašil, zato, ker ga je bil kralj našel spečega. Precej zjutraj gre in poklekne pred kralja, prosi ga odpuščenja in se zahvali za milostni dar. Kralj pa pohvali njegovo sinovsko ljubezen in si ga izvoli za častnika, ki se je pozneje povspel do najvišje vojaške časti.

Biser.

K aj gledaš, deček, in strmiš V razložbo dragotin bogato? Li biserov si teh želiš, Ki to blago krasijo zlato?..	A miren bodi, ne toguj, Če lasten tak ni biser tebi: Saj drugi pač, najdražji, čuj, Sedaj že biser nosiš — v sebi!
Igrá pa solza ti v očeh! . . . Morda ti žal srce preveva, Ker biserov v življenja dneh, Zlatá, težko imel boš, reva!	Da skrbno bi ga čuval vsaj; Za ceno ne prodal nobeno, Srce nedolžno svoje, znaj, Nad biser vsak vzneseno!

Al. Peterlin.

